

Наприкінці 2008 р. в Донецьку відбулася Міжнародна Науково-практична конференція, яка викликала жвавий інтерес багатьох дослідників і практиків-управлінців

«Регіональні аспекти людського та соціального розвитку»

Конференцію було присвячено 90-річчю Національної академії наук України; її співorganizаторами виступили: відділення соціально-економічних проблем Інституту економіки промисловості НАН України (м. Донецьк), Комітет з питань будівництва, житлово-комунального господарства і регіональної політики Верховної Ради України, Донецька обласна рада, Донецька обласна державна адміністрація, ЗАТ «Донецьксталь — металургійний завод», Громадська організація Фонд «Донеччина»; Донецьке відділення Соціологічної асоціації України.

Основними тематичними блоками конференції, які охопили розмаїття наданих тез і доповідей, були такі: «Соціальний та людський розвиток: державне та регіональне управління»; «Соціальний та людський розвиток: оцінка, вимірювання, управління»; «Людський і соціальний капітал у контексті інноваційного розвитку»; «Самоорганізація населення: стан та перспективи розвитку»; «Соціальна політика на підприємствах регіону».

Одна з важливих думок, яку було оприлюднено на конференції, полягає у тому, що в Україні економічне зростання останніх років не супроводжувалося адекватним соціальним та інноваційним розвитком. Наприклад, Донецька область має високі показники у сфері економіки і, водночас, стабільно посідає останні місця в рейтингу регіонів України за людським розвитком. Ця деформація призводить до виснаження людського потенціалу і втрати перспектив. Важливим чинником такого явища, на думку багатьох дослідників, є відсутність системного бачення цих складних суспільних процесів із боку управлінської ланки. Наприклад, у своїй доповіді проректор КНЕУ, д. е. н., професор А. Колот відзначив, що соціальна політика в Україні розглядається лише як надання допомоги бідним та знедоленим і не пов'язана з підтримкою економічно активних верств населення. На думку к. соц. н. О. Воловодової, має місце насадження неорганічного, несумісного з нашою ментальністю типу соціальності (у процесі вестернізації), який базується на іншому духовному та ідеологічному підґрунті.

Найбільшу кількість надісланих матеріалів (близько 40%) присвячено проблемам людського та соціального капіталу в контексті інноваційного розвитку. Суспільна свідомість поступово готується до кардинальних змін управлінських пріоритетів, коли пошук і заохочення талановитих людей стануть основою економічного зростання, як це наочно продемонстрував Китай. Поєднання соціального та інноваційного — ще одна особливість конференції, що відбулася.

Слід відзначити, що хоча назва конференції зосереджує увагу саме на регіональних проблемах, однак науковим аналізом було охоплено різні рівні суспільних систем — від глобального

до особистісного. Такий широкий план характерний і для предметів представлених досліджень — освіти, науки, інноваційного процесу у промисловості, охорони здоров'я, пенсійного забезпечення, заробітної плати, зайнятості та багатьох інших. Значну увагу було приділено фінансовому забезпеченню соціальної політики в регіоні. Переважали економічні підходи до вирішення дослідницьких завдань, утім були представлені також соціологічні концепції; для аналізу були використані дані статистики, соціологічних досліджень. Учасники конференції з багатьох міст України (Київ, Львів, Одеса, Дніпропетровськ, Луганськ, Харків, Вінниця та ін.) коригували свої виступи з урахуванням кризи, в якій опинилися підприємства України, світова економіка, давали свої оцінки і вносили пропозиції.

Характерною ознакою конференції були виступи з доповідями таких українських науковців, як академік Е. Лібанова, д. е. н. А. Колот, д. е. н. В. Новиков, д. е. н. С. Бандур, д. е. н. О. Грішнова, д. е. н. Л. Лісогор, к. е. н. М. Соколик та ін., які мають плідні творчі зв'язки з донецькою науковою школою, її керівником — академіком НАН України О. Амошею та д. е. н., професором О. Новиковою. У перший день конференції значну увагу в багатьох виступах і дискусіях було приділено вимірюванню людського потенціалу та капіталу на регіональному рівні. Науковці підготували свої розрахунки саме по Донецькій області, що підвищило зацікавленість аудиторії до їхніх промов.

Привернула до себе увагу доповідь к. е. н., доцента Донецького національного університету О. Ляха про подальший розвиток сектора соціальних підприємств в Україні, що сприяло доповненню змісту рекомендацій конференції цілим блоком з цих питань.

Тема конференції, яка викликає такий стійкий інтерес у вчених і практиків, свідчить про необхідність поєднання зусиль усіх зацікавлених кіл через створення, наприклад, Всеукраїнського форуму з питань людського та соціального розвитку. Так, навіть у масштабах конференції стало можливим організувати взаємодію представників трьох важливих ланок суспільства: науки, влади та бізнесу.

Науковим зборам вдалося реалізувати функцію соціальної критики. Втім ученими та практиками напрацьовано багато цікавих ідей, змістовних пропозицій, які нині необхідні для поліпшення життя народу України. Важливою складовою цих наробок, на думку к. е. н. В. Антонюк, є підготовка Концепції державної політики формування людського капіталу та відповідної програми.

Рекомендації конференції, які пройшли обговорення та доопрацювання учасниками й організаторами, знайдуть широке розповсюдження серед керівних ланок управління регіону та держави.

Інформацію підготував Л. Мельцер